

Літаратура Беларусі ў кантэксце свету

У пачатку лютага прайшла традыцыйная – ужо 27-я – Міжнародная кніжная выстаўка-кірмаш. У яе рамках прайшлі дзясяткі сустрэчай, прэзентацыяў, выставак на розных пляцоўках Мінска. Пазнаёмім з некаторымі.

Першым мерапрыемствам кніжнай выстаўкі-кірмашу 5 лютага стала прэзентацыя выдавецкіх праектаў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, прысвечаных галоўнай кнізе мінулага года – Берасцейскай Бібліі. Адмыслова да выставы галоўная бібліятэка краіны падрыхтавала новае выданне, якое раскрывае многія таямніцы загадкавага рарытэта.

Сапраўдным інфармацыйным выбухам летась стала факсімільнае ўзнаўленне самай вялікай, прыгожай і дарагой беларускай кнігі мінулых стагоддзяў – Берасцейскай Бібліі 1563 г. Яе прэзентацыі прайшлі не толькі ў розных гарадах Беларусі, але і на сусветных кніжных выставах і кірмашах (напрыклад, у Франкфурце і Маскве). Але ж факсімільнае ўзнаўленне толькі распаліла дадатковы інтарэс да знакамітага кніжнага помніка, аднак не раскрыла многіх яго таямніцаў. Таму НББ падрыхтавала яшчэ тры выданні, якія будуць шырока прадстаўлены публіцы. Першая – толькі што выпушчаная навуковая манграфія Алеся Сушы. Другім стаў камплект рэпрадукцыяў найбольш прыгожых і прадстаўнічых старонак з Берасцейскай Бібліі, што выкананыя ў арыгінальным памеры і перадаюць усю прыгажосць і значнасць рарытэта XVI ст. Трэцяе – электроннае выданне, прысвечанае Брэсту, яго гісторыі і культурнай спадчыне, можна таксама пазнаёміцца і з матэрыяламі аб Берасцейскай Бібліі.

5 лютага ў Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры сумесна з Саюзам пісьменнікаў Беларусі адбылася прэзентацыя двухтомніка «Беларусы ў Сібіры», што выдадзены Цюменскім дабрачынным фондам «Возрождение Тобольска».

Шмат выхадцаў з Беларусі пачынаючы з апошняй трэці XVI ст. звязаныя з гэтым асаблівым рэгіёнам, яго асваеннем і развіццём. Сялянскія перасяленні ўзбагацілі традыцый-

Алесь Суша з узнагародай за Берасцейскую Біблію

ную культуру старажылаў Сібіры многімі самабытнымі праявамі каляндарнай і сямейнай абраднасці, драўлянага дойлідства, народнага адзення і кухні. У выданне ўвайшлі многія жывыя сведчанні ўдзелу беларусаў у самых розных эпізодах гісторыі далёкага краю, захаваныя ў лістах, дзённіках і падарожных нататках. Аснову зместу склалі артыкулы і нарысы шэрагу вядучых гісторыкаў, этнографістаў, мастацтвазнаўцаў, пісьменнікаў, публіцыстаў і грамадскіх дзеячаў з дзясяткаў гарадоў ад Мінска да Уладзівастока.

У мерапрыемстве бралі ўдзел дырэктар Цюменскага дабрачыннага фонду «Возрождение Тобольска» Аркадзь Ялфімаў, адзін з аўтараў і ўкладальнікаў выдання Юрый Пермінаў, мінскія пісьменніцы Іна Фралова і Ніна Галіноўская.

Ангела Эспіноса Руіс з перакладам твораў М.Багдановіча на іспанскую мову

5 лютага Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры запрасіў на прэзентацыю кнігі Вольгі Паўлючэнка «Малюнак пад кніжнай вокладкай».

Ілюстратар, чые малюнкi ўпрыгожваюць старонкі друкаванага выдання, з поўным правам можа быць названы суаўтарам кнігі. Пра ўнутраны свет, кола чытацкіх інтарэсаў, дзяцінства, шлях у мастацтва, разважанні пра будучыню айчынай кніжнай графікі

расказваюць у інтэрв'ю вядомыя мастакі, з якімі журналіст В. Паўлючэнка гутарыла ў 2010 – 2015 гг. Кніга з'яўляецца своеасаблывым даведнікам: тут і кароткая біяграфія, і ўзоры твораў, і фота мастакоў Арлена Кашкурэвіча, Мікалая Казлова, Віктара Кліменкі, Алены Лось, Наталлі Суставай, Валерыя Славука, Паўла Татарнікава, Валянціна Губарава, Юрыя Якавенкі, Юрыя Хілько, Ірыны Лобан, Тамары Мельянец, Генадзя Мацура, Сяргея Волкава, Уладзіміра Пашчасцева, Уладзіміра Савіча, Вячаслава Паўлаўца, Рамана Сустава, Вольгі і Юрыя Крупянковых і інш.

6 лютага Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры і літаратурна-мастацкі часопіс «Дружба народаў» (Расія) запрасілі на творчую сустрэчу з удзельнікамі студыі перакладаў «ШКЕРЕБЕРТЪ», што працуе пры часопісе і займаецца перакладам вершаў на беларускую, рускую і ўкраінскую мовы паэтаў Беларусі, Расіі і Украіны – класікаў і сучаснікаў. На старонках часопіса можна знайсці пераклады вершаў Міхася Стральцова, Васіля Стуса, Міколы Алейніка, Андрэя Хадановіча, Марыі Мартысевіч. Сёлета выйдучь пе-

раклады ўкраінскіх паэтаў Пятра Мідзянкі і Васіля Галабародзкі.

6 лютага ў НББ прайшла прэзентацыя кнігі «Рига с высоты полёта художника», якая складаецца з асаблівых гісторыяў 18-і латвійскіх мастакоў. Яе выдавецтва «Aminori» выпусціла на латышскай, рускай і англійскай мовах, выданне дапаўняюць працы жывапісцаў і фотаздымкі Рыгі.

7 лютага ў НББ адбылася сустрэча з іншай прыбалтыйскай краінай. Тут прайшло адкрыццё выстаўкі «Прастора эстонскай кнігі». Аснову экспазіцыі склалі выданні – фіналісты конкурсу на званне самага высокамастацкага выдання за 2017 г. Прадстаўленыя кнігі выдавецтваў «KPD» і «Aleksandra», частка экспазіцыі прысвечаная літаратурна-мастацкаму часопісу «Таллінн», які ў 2018 г. адзначыў 40-годдзе. Папярэдняя дата заканчэння выстаўкі – 15 сакавіка.

7 лютага ў выставачным павільёне БелЭкса (дзе і праходзіў кніжны кірмаш) выступіла спецыяліст у галіне сельскага турызму ЗША С'юзан Слокум, выкладчыца БДУ па праграме Фулбрайта з распадам пра турызм і агратурызм у яе краіне. Яе даклад меў назву «Турызм у ЗША, арыентаваны на знаёмства з мясцовымі алкагольнымі напоямі і півам».

7 лютага «Выдавецкі дом «Звязда» і Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры запрасілі на прэзентацыю новай кнігі Ірыны Масляніцынай і Міколы Багадзяжа «Легендарныя героі беларускай гісторыі XI – XIX стст.». Выданне распавядае пра самых любімых герояў нашага народа. Іх жыццяпісы апаэтызаваныя і насычаныя легендамі, часам менавіта гэтыя леген-

Вікторыя Ратковіч і Лізавета Нікалайчык

ды становяцца адпраўным пунктам для ўяўлення маладых беларусаў пра айчынную гісторыю.

Насычанаю была праграма ўдзелу ў кніжным кірмашы і яшчэ адной краіны-суседкі. Польскі Інстытут у Мінску, Інстытут кнігі ў Кракаве і Пасольства Рэспублікі Польшча ў Мінску зладзілі дзясяткі імпрэзаў.

6 лютага быў прадстаўлены раман Сяргея Пясецкага «Каханак Вялікай Мядзведзіцы» («Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy»), упершыню перакладзены з аўтарскай версіі, дапоўненай і папраўленай аўтарам у 1964 г. 7 лютага прайшла прэзентацыя двухтомнага збору перакладаў выбраных твораў Збігнева Герберта (1924 – 1998). 8 лютага адбылася сустрэча з пісьменніцай Катажынай Рырых-Карчыньскай і прэзентацыя беларускамоўнага выдання яе кнігі «Лапуховае поле».

9 лютага «Выдавецкі дом «Звязда» сумесна з рэдакцыяй часопіса «Малодосць» ладзілі круглы стол па тэме «Праблемы гісторыі на старонках сучаснасці». Удзел бралі навукоўцы з Інстытута літаратурна-знаўства імя Янкі Купалы НАН Беларусі, студэнты Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы і Беларускага дзяржаўнага аграрна-тэхнічнага ўніверсітэта, настаўніца СШ № 2 г. Слоніма са сваёй вучаніцай, даследчыкі з Ліды, Слуцка і інш. Тэматыка дакладаў ахоплівала шырокае кола пытанняў ад вуснай гісторыі (Мікіта Цімакоў), гістарычнай спадчыны праз прызму Instagram (Карына Гінько), аспрэчанні фэйкаў партызанскіх падзеяў часоў Вялікай Айчыннай вайны (Вікторыя Ратковіч, Лізавета Нікалайчык), аналізу гістарычнай дакладнасці апісанняў у літаратурных творах вобразаў Льва Сапегі (Цімур Банцееў), Рагнеды (Наталля Якавенка), гістарычных фактаў з рукапісаў Зінаіды Бандарынай (Аксана Данільчык), гістарычных крыніцаў натхнення Уладзіслава Сыракомлі (Марына Варабей) да вынікаў вывучэння працы трох пакаленняў краязнаўцаў Лідчыны (Леанід Лаўрэш) і інш. Удзельнікі круглага стала атрымалі сертыфікаты ўдзельніка, а іх даклады будуць надрукаваныя ў «гістарычным» нумары «Малодосці».

Падрыхтавалі
Уладзімір ПУЧЫНСКІ
і Наталі КУПРЭВІЧ
Фота Наталі КУПРЭВІЧ